

berriak

Triforio-tik

146 Zkia.
2026ko otsailaaraba
álavaUMBRA Light Festival
jaialdiarekin katedrala
gailenduko da beste behin

© James Mulkeen

"Batzen duen argia" lelopean, hil honen 6tik 8ra UMBRA Light Festivalen edizio berria egingo da. Ekitaldi honek hiriko argi-artearen proposamen interesgarriak eta askotarikoak ekarriko ditu Gasteizera. Katedralak berriro bat egingo du ekimenarekin, eta instalazio horietako bat hartuko du, zehazki, Guillaume Marmin artista bisual frantsesaren "1.3 Seconde" instalazioa.

1,3 segundo behar ditu argiak Lurraren eta Ilargiaren artean bidaiatzeko, 300.000 km/s-ko abiaduran. "1.3 Seconde" instalazioak argiaren, denboraren eta espazioaren arteko loturen azterketa fisikoa proposatzen du, erlatibitatearen teorien inspiratuta. 250 proiektagailuk osatutako gailu murgiltzaile batek argi-sortak proiektatuko ditu instalazioa bisitatzen dutenak eraikineko espazioak zizelkatu eta gure pertzepzioaren mugekin jolastan duten argi eta soinu konposizioetan murgiltzeko.

UMBRAren 2026ko jaialdirako aukeratutako leloak argia azpimarratu nahi du lokalak eta bisitariak esperientzia berean biltzen dituen hizkuntza unibertsal gisa. Belaunaldiak konektatzeaz gain, hiria berraurkitzera gonbidatzen du, eta auzoak eta espazioak ibilbide komun baten bidez lotzen ditu. Argiak begirada aldatzen du, hiri-ingurunearekin lotura sortzen du, eta jaialdiko eszenatokiak lotzen dituen hari gidari gisa jokatzeko.

Urtero egiten den jaialdiari esker, argi-arte ikus daiteke Gasteizko plaza, eraikin eta espazio publiko esanguratsuenetan kokatutako hiri-instalazioen, proiektio digitalen eta ikusmen-teknologiaren bidez. Ekitaldi horretaz gozatzeko aukera izan dute azken edizioetan 100.000 lagunek baino gehiago.

Informazio gehiago:
umbrafestival.com

Santa Maria FITUR nazioarteko
turismoaren erakusleihu
handian izan da

Vitoria-Gasteiz turismo inklusiboaren eta irisgarriaren helmuga gisa aurkeztu da Fiturren 2026ko edizioan, pertsona guztientzako turismoa duen lurraldea baita, eta Helmuga Turistiko Adimendunaren bereizgarria ere jaso du. Era berean, Araba soft helmuga gisa iragarri da, lasaitasunez eta presarik gabe ondare aberatsean, naturaz beterikoan eta gastronomia aintzatetsian oinarritutako benetako esperientziez gozatzeko aukera eskaintzen baitu.

Proposamen horietan guztietan, Santa Maria katedrala ageri da, eta, beste behin, lurraldeko baliabide turistiko handienetako bat bezala erakutsi ahal izan da. Basquetourrek aurkeztu du Gasteizko Udalaren standean. Urtero milaka bisitari erakartzen dituen hiri baten potentziala aurkeztu die profesional zein publiko orokorrari.

'Araba, soft helmuga' ekimenean aurki daitezkeen plan ezberdinen artean, katedrala "Hiri Zuria" Literatura Ibilbidean aurkitzen da, Eva Garcia Saenz de Urturiren trilogia arrakastatsuen eszenatoki enblematikoetako bat bezala. Esperientzia horrekin batera, Santa Mariak bere beste erakargarri batzuk erakutsi ditu; hala nola, 'Obretan eta Irekita', bisita gidatuak, kultur agenda, errealtate birtualeko esperientziak, balkoi begiratokia, elizpeko argiztapen monumental berria, ikusmen-urritasuna duten pertsonentzako maketa irisgarria eta hiru dimentsioko laser eskaneatzearen bidez katedralaren ikuspegi berria erakusten duten bost ikus-entzunezkoak.

GASTEIZKO SANTA MARIA KATEDRALEKO LEINUAK

Santa Maria Gasteizko eliteen boterearen eszenatokia izan zen. Itzal handieneko familiek beren arrastoa utzi zuten kapera eta fundazioen bidez, leinuek zein kolegiatak berak (orain katedrala) erabili baitzituen.

Ekimen honen bitartez, botere zibilarren eta erlijiosoaren arteko harreman estua agerian geratzen da; izan ere, familia askok beren kideak eliz postuetan jarri nahi zituzten, nagusitasuna indartzearen. Kaperak oso apainduta zeuden, eta haien ospe ekonomiko eta soziala islatzen zuten. Fundazio horien bilakaerak leinueen arteko gorakada, gainbehera eta norgehiagokak nahiz Amerikan aberastutako familia berrien agerpenaren jarraipena egiteko aukera ematen du. Era horretan, Katedralaren hornimen artean, garai bakoitzeko gizarte-egituraren memoria gordetzen da.

Martín de Salinas

Martin de Salinas 1486ko urriaren 10ean jaio zen. Haurtzaroa gortean igaro behar izan zuen, Gaztelako Isabel I.a Isabel Katolikoaren, menino gisa, familia Errege Katolikoaren zerbitzura egon zelako. Laster, **Fernando infantearen laguntzaile** izatera igaro zen, Joana Eroaren eta Filipe Ederraren semearena. 1522an, **infantearen enbaxadore lanetan hasi zen, Karlos V.a anaiaren aurrean**, eta Herbehereetara joan zen. Lan hori delikatu eta estrategikoa zen, Fernandoren interesak agertu behar baitzituen Karlos V.a anaia enperadorearen gortean.

Haren lana **1522an hasi zen garrantzia hartzen**, enperadoreari Ingalaterrara lagundu baitzion Hungaria eta Alemania arriskuan jartzen zituen aurrerakada turkiarraren aurrean laguntza eskatzeko. Itzuli ondoren, **Espainian egon zen 1523 eta 1529 urte artean**, beti Karlos V.aren ondoan, baina Fernando infantearekin korrespondentzia handia izan zuen. Urte horietan zehar, bi anaien arteko harremanak hobetzen ahalegindu zen, erregealdiaren hasieran errazak ez izateagatik. Bere gutunetan ikus dezakegu osasun-arazoak, zailtasun ekonomikoak eta erantzukizunaren pisua izan zituela.

1530ean, Italiara joan zen, Aita Santuaren koroatze inperialera, eta, horri esker, **Italiako giro kultural eta artistikoarekin** harremanetan jarri zen. Ondoren, enperadorearekin Alemaniara joan zen Fernando infantearekin hitz egitera, eta Espainiara misio sekretuan itzuli zen, infantearen kanpaina militarretarako dirua lortzeko. 1531n **Flandrian** egon zen lanean, eta 1533an berriro **Espainiara** itzuli zen. 1535ean Karlos V.ari lagundu behar zion Tunisiako kanpainara, baina osasun-arazoak medio joan gabe geratu zen, eta **Alemaniara** bidali zuten Fernandori Espainian sortutako kritiken berri emateko. Geroago, Italiara joan zen garaipen inperialaren ospakizunetan parte hartzera, eta 1536an enperadoreari **Frantziara** lagundu zion.

1537an, haren leialtasuna aitortu zuten, **Austriako Fernandok eta Karlos V.ak zaldun izendatu** eta pribilegioak eman baitzizkioten, armei arrano koroatu bat gehitzeko eskubidea barne. 1538an, enperadorearekin batera Nizara ez joateko baimena eskatu zuen, eta **Gasteizen jauregia eraikitzeko** kudeaketak egiten hasi zen; hau da, **Villa Suso izango zena**. Handik urtebetera, amaiera eman zion karrera diplomatikoari, eta **kargua Juan Alonso de Gamiz lehengusuauren esku utzi zuen**.

Azken urteetan, ondare espirituala ziurtatzen aritu zen. 1547an, **Santa Mariako kolegiatan kapilau** bat sortu nahi zuela adierazi zuen; bertan, prest zuen **bere hilobia**. Oso gaixo zegoela, azken borondateak **Juan Fernandez de Paternina** ilobaren esku utzi zituen.

Martin de Salinas 1548ko urtarrilaren 8an hil zen 61 urte zituela, eta elizari dohaintza garrantzitsuak utzi zizkion. Kapilautza sortu zuen, eta kolegiatari (egungo Katedrala) kasulla bat eta terno bat oparitu zizkion, baita urtean 1.000 marabedi ere elizaren fabrikarako eta 300 urrezko dukat erlikia-ontzi baterako. Martín de Salinas semeak, Maximiliano enbaxadorearen aitoren semeak, lortu zuen 1570ean San Markos kapera.

(Fernando R. Bartolome Garciak egindako Katedraleko pertsonaiak txostenetik (2013) ateratako informazioa)

Martin de Salinasen hilobia girolaren erdian dago.

Hilobiaren xehetasuna.